

บทที่ 1

บทนำ

เรื่องสั้นเรื่อง “Brokeback Mountain” เขียนโดย แอนนี พูลช์ นักเขียนหญิงชาวอเมริกัน โดยเรื่องสั้นเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสาร “The New Yorker” ในปี พ.ศ. 2540 ต่อมาได้นำมาพิมพ์รวมเล่มอยู่ในหนังสือรวมเรื่องสั้นของแอนนี พูลช์ ชื่อ “Close Range” ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2542 โดยเรื่องสั้นทั้ง 11 เรื่องในหนังสือรวมเรื่องสั้นชุดดังกล่าว รวมทั้งเรื่อง Brokeback Mountain ล้วนใช้ฉากหลังเป็นสภาพภูมิประเทศอันกว้างใหญ่ไพศาลของดินแดนแห่งเทือกเขาและทุ่งกว้างในรัฐไวโอมิงทางตะวันตกของสหรัฐอเมริกา เรื่องสั้นเรื่อง Brokeback Mountain ได้รับรางวัล O. Henry Short Story Award ในปี พ.ศ. 2541 และรางวัล National Magazine Award จากการตีพิมพ์ในนิตยสาร the New Yorker ต่อมาได้รับการดัดแปลงและนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ซึ่งออกฉายครั้งแรกในอเมริกาในปี พ.ศ. 2548 และกลายเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมอย่างท่วมท้น อีกทั้งได้รับรางวัลออสการ์ถึงสามรางวัล รวมทั้งรางวัลบทภาพยนตร์ดัดแปลงยอดเยี่ยมและรางวัลผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

Brokeback Mountain เป็นเรื่องราวของเด็กหนุ่มวัย 19 สองคนจากชนบทในรัฐไวโอมิง พวกเขายังสับสนและอ่อนต่อโลกเมื่อต้องออกจากบ้านมาทำงานเป็นคณงานเลี้ยงแกะด้วยกันบนภูเขาโบรคแบ็คในปี 2506 ด้วยความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ที่เริ่มพัฒนาขึ้น ทั้งคู่มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งต่อกันในคืนอันเหน็บหนาวคืนหนึ่งโดยไม่ทันตั้งตัวและไม่ได้คาดคิดมาก่อน พวกเขาไม่เข้าใจตัวเองว่าเป็นเพราะเหตุใดและไม่รู้ว่าจะรับมืออย่างไร ทั้งคู่ไม่ยอมรับแม้กระทั่งกับตัวเองว่ามีความรู้สึกต่อกันมากกว่าเรื่องเซ็กส์สนุกๆชั่วคราว ทั้งสองไม่เคยเอ่ยคำว่ารักต่อกัน แม้ว่าจะรักกันมาก ความสัมพันธ์ของพวกเขาดำเนินมาตลอด 20 ปี โดยไม่เปิดเผยให้คนอื่นรู้ต้องหลบๆซ่อนๆ พบกันเพียงปีละครั้งหรือสองครั้ง โดยต้องออกไปพบกันตามสถานที่ต่างๆ ที่ห่างไกลจากสายตาและการรับรู้จากบุคคลภายนอก ตัวละครไม่สามารถหาทางออกหรือเผชิญหน้ากับสิ่งที่ตนเองเป็นและถูกหลอกหลอนอยู่ตลอดเวลาจากความกลัว ความไม่กล้า ความสับสนและการมองไม่เห็นทางออกจากการถกที่บีบคั้น กระทั่งต้องจากกันไปตลอดการทั้งที่ยังมิได้รำลาและบอกรักกันเลยแม้เพียงสักครั้ง

แอนนี พูลช์เขียนเรื่อง Brokeback Mountain ขึ้นหลังจากการศึกษาและเฝ้าสังเกตการณ์เรื่องราวของรัฐไวโอมิงในทุกซอกทุกมุม ทั้งนี้ แรงบันดาลใจในการเขียนเรื่องนี้เกิดจากการศึกษาค้นคว้าในประเด็นความเกลียดชังเรื่องรักร่วมเพศของคนในสังคมท้องถิ่นรัฐไวโอมิง ซึ่งเป็น

ดินแดนแห่งตำนานคาวบอยผู้ยิ่งใหญ่ แอนนี่ กล่าวถึงที่มาของเรื่องในการให้สัมภาษณ์ครั้งหนึ่งว่า “...Brokeback began as an examination of the country homophobia in the land of the Great Pure Noble Cowboy. Years of accumulated observation went into the story” โดยตัวละครทั้งเอนนิสและแจ็กต่างถือกำเนิดมาจากจินตนาการและการเฝ้าสังเกตความเป็นไปของผู้คนในดินแดนอันกว้างใหญ่ไพศาลแห่งนั้น ให้ออกมามีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเรื่องราวอย่างสมจริงสมจัง แอนนี่ได้กล่าวถึงที่มาของตัวละครว่า “Again, observation, but also this writer main's card – imagination. Jack and Ennis are purely imaginary and have no connection to anyone I know. The work of imagining, thinking, picturing, describing how things would have been for two 19-year old rough, uneducated young men in 1963 Wyoming was slow, difficult and arduous”

แม้เรื่องราวในเรื่องสั้นนี้จะเกิดขึ้นในดินแดนที่ห่างไกลในช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้ว แต่เนื้อหาสะท้อนยังคงสะท้อนถึงความจริงที่ยังคงพบเห็นได้ในทุกแห่งในสังคมปัจจุบัน แม้เนื้อหาของเรื่องจะเป็นเรื่องราวของชายรักร่วมเพศ แต่ผู้อ่านหรือผู้รับสารสามารถตีความไปได้กว้างไกลกว่านั้น นั่นคือ อคติใดๆของสังคมรวมถึงการปฏิเสธที่จะให้คนที่แตกต่างได้มีพื้นที่เป็นของตนเองนั้น ยังคงเป็นเรื่องที่ปวดร้าวและก่อให้เกิดโศกนาฏกรรมอันน่าเศร้ามานักต่อนัก ด้วยเรื่องราวอันน่าสนใจนี้ ผู้แปลจึงประสงค์ที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย โดยผู้แปลตั้งชื่อในภาษาไทยว่า “หุบเขาซ่อนหัวใจ” โดยใช้วิธีการแปลตรงตัวบางส่วน ประกอบกับการปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมคำเข้าไปเพื่อให้ชื่อเรื่องสะท้อนเนื้อหาสาระสำคัญของงานเขียนและสร้างความน่าสนใจยิ่งขึ้น (สุดจิต ภิญญะยิ่ง, 2549) ทั้งนี้จากชื่อเรื่องในภาษาอังกฤษซึ่งแปลตรงตัวว่า “ภูเขาโบรคแบ็ค” ผู้แปลได้เลือกเปลี่ยนคำว่าภูเขาเป็น “หุบเขา” เพื่อให้ได้ภาษาที่สละสลวยเหมาะสมเป็นชื่อเรื่องและความหมายไม่แตกต่างกันนัก ในขณะที่เดียวกันก็ตัดชื่อเฉพาะของภูเขาในภาษาอังกฤษ(โบรคแบ็ค) ออกและเติมวลี “ซ่อนหัวใจ” เข้าไปเพื่อสะท้อนเรื่องราวของตัวเอกในบทประพันธ์ที่ต้องปิดบังความรักต้องห้ามจากสังคมภายนอก

ต้นฉบับเป็นงานเขียนที่มีความโดดเด่นในด้านการใช้ภาษาที่มีพลัง และมีลีลาการเขียนเฉพาะตัวที่ผู้อ่านสามารถรับรู้ได้ถึงจุดมุ่งหมายในการเลือกใช้ลักษณะภาษา (register) ของผู้เขียน กล่าวคือ ผู้เขียนใช้ภาษาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน หรือกล่าวได้ว่า “ดิบ” และเต็มไปด้วยคำสแลง มีรูปประโยคที่ยาวและซับซ้อนในการบรรยายความ ส่วนบทสนทนามีลักษณะการใช้ภาษาพูดที่ต่ำกว่ามาตรฐานและเป็นภาษาปาก ทั้งนี้ เพื่อสร้างตัวละครให้มีความสมจริงสมจังราวกับมีชีวิต เพราะภาษาที่ใช้สะท้อนลักษณะของตัวละครที่เป็นเด็กหนุ่มชาวไร่ ฐานะยากจน ได้รับการศึกษา

ครึ่งๆกลางๆ ใช้ชีวิตอยู่ตามชนบทกับงานในไร่ปศุสัตว์ ศึกษายาบกะด้าง พุดจามิงวาพาโวย หลงใหลวิถีความบอยเช่นเดียวกับเด็กหนุ่มคนอื่นๆในรัฐแห่งนั้น การใช้ภาษาลักษณะเดียวกับที่ตัวละครใช้ช่วยให้เรื่องเล่ามีความสมจริงสมจังราวกับเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงและสามารถสื่ออารมณ์และน้ำเสียงของเรื่องถึงผู้อ่านได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผล

ในการแปลเรื่องสั้นเรื่อง หุบเขาซ่อนหัวใจ นี้ ผู้แปลได้เลือกปฏิบัติตามแนวทางของปีเตอร์ นิวมาร์ค ผู้เชี่ยวชาญด้านการแปล คือ เป็นการแปลที่มุ่งถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่งให้ตรงตามความหมายของผู้เขียน โดยยึดความมุ่งหมายที่สำคัญของการแปลเป็นหลัก นั่นคือ มุ่งสร้างผลตอบสนองที่เทียบเคียงกับของต้นฉบับ และในขณะเดียวกันก็พยายามรักษารูปแบบของการเสนอความคิดเดิมไว้เท่าที่จะเป็นไปได้ และตั้งเป้าหมายให้งานแปลของผู้แปลมีความโน้มเอียงไปทางการแปลเชิงอรรถศาสตร์และการแปลเชิงสื่อสาร อย่างไรก็ตาม ผู้แปลมิได้ยึดติดกับลักษณะการแปลแนวทางใดแนวทางหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวตลอดต้นฉบับ แต่จะเลือกแปลลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามความเหมาะสม โดยต้นฉบับบางตอนจำเป็นต้องแปลให้เป็นธรรมชาติของภาษาแปล แต่บางตอนต้องแปลเพื่อรักษาคำและโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ นอกจากนี้ ยังมีการปรับบทแปลบ้างในกรณีที่มีปัญหาในการแปลอันเกิดจากความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรม แต่จะกระทำเมื่อจำเป็นเท่านั้นเพื่อให้งานแปลสามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนและเป็นธรรมชาติ

การแปลงานวรรณกรรมนับเป็นงานที่ทำหายอย่างยิ่ง นอกจากผู้แปลจะต้องอ่านและวิเคราะห์ต้นฉบับอย่างละเอียดเพื่อจับความหมายของตัวบทต้นฉบับให้ถูกต้อง ครบถ้วน ซึ่งหมายรวมถึงเนื้อหา ความคิด ความหมายแฝง ซึ่งได้แก่ ความหมายทางวัฒนธรรม ปรัชญา ความคิด ความรู้สึก แล้ว ผู้แปลยังต้องพยายามคงไว้ซึ่งบรรยากาศของตัวบท น้ำเสียง รสชาติ และจุดมุ่งหมายของผู้เขียน โดยผู้แปลต้องวิเคราะห์ต้นฉบับทั้งในด้านไวยากรณ์และความหมายของคำและสำนวน รวมทั้งการศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมในด้านความหมายเชิงวัฒนธรรม ซึ่งมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมไทย โดยต้องสืบค้นทางหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสอบถามผู้รู้ เพื่อให้การแปลเรื่องสั้นเรื่องนี้ให้ได้ความหมายครบถ้วนและสร้างผลตอบสนองทางอารมณ์ที่เทียบเคียงกับของต้นฉบับนั้นเป็นเรื่องที่ทำหายยิ่ง

การทำงานแปลชิ้นนี้และสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการบูรณาการทฤษฎีการแปลมาประยุกต์ใช้ในการแปลจริง พร้อมทั้งมีการนำเสนอบทวิเคราะห์และวิธีแก้ปัญหามการแปลทั้งในขั้นตอนการทำความเข้าใจต้นฉบับเพื่อจับสาระและตีความสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อและขั้นตอนการถ่ายทอดเป็นภาษาไทยให้ได้ความหมายครบถ้วนและยังคงอรรถรสเทียบเท่าหรือใกล้เคียงต้นฉบับ ผู้แปล

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานแปลเรื่อง หุบเขาซ่อนหัวใจ พร้อมบทวิเคราะห์นี้ คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจงานแปลและผู้ que ศึกษาการแปลบ้างไม่มากก็น้อย